

Pluimvee- en varkenshouders telen steeds vaker voer voor de eigen veestapel

‘Gras vervangt kilo zeugenbrok per dag’

BERRIE KLEIN SWORMINK

Pluimvee- en varkenshouders benutten hun grond steeds vaker om er voer voor de eigen veestapel te telen. Welke gewassen het beste passen, verschilt per bedrijf.

Biologisch varkenshouder John Reimert in Heino houdt 150 zeugen. Bij de dragende zeugen vervangt hij een deel van het mengvoer door gras. Reimert heeft 10 hectare grond in gebruik. Een deel daarvan grenst aan de stallen. In het groeiseizoen zijn die in gebruik als uit-

Zeug wroet in nazomer

In de nazomer krijgt John Reimert doorgaans toch te maken met enige wroetschade. ‘Misschien wroeten ze dan extra, vanwege emelten of andere beestjes in de grond.’ Reimert probeert de wroetschade pleksgewijs te herstellen. ‘En gemiddeld zaaien we deze percelen eens per drie jaar opnieuw in.’

loop voor de dragende zeugen.

De uitdaging is om de zeugen zoveel mogelijk te laten grazen en de zode zo min mogelijk te laten vernielen. Reimert: ‘Dat lukt door minder krachtvoer te voeren. De zeugen hebben dan meer behoefte om te vreten dan om te wroeten. Vanaf 19 uur gaan de voerstations weer open. Ik voer door het jaar heen ongeveer 1 kilo krachtvoer per dag minder.’

Ongeveer eens per twee weken wisselen de zeugen van perceel. Op de uitlooperpercelen groeit minder gras dan ze aankunnen. Als het grasaanbod afneemt, voert Reimert in ruiven vers gras bij via zomerstalvoeding.

De maaipercelen gebruikt hij ook om kuilgras te winnen dat in grote balen gaat. ‘Redelijk vochtig kuilvoer vinden de zeugen het lekkerst. Ik maai het gras relatief jong, voor zowel de zomerstalvoeding als het kuilvoer. De voederwaarde is dan hoog en het gras is redelijk verteerbaar voor zeugen. Omdat varkens geen

pens hebben, kunnen ze stengelig gras minder goed benutten.’

Het bijvoeren van gras aan de dragende zeugen bevordert hun welzijn, omdat ze verzadigd raken. Financieel is het telen van gras als voer voor dragende

zeugen volgens Reimert ook interessant.

‘Bij dragende zeugen voer ik bijna de helft minder mengvoer. Jaarlijks scheelt dat enkele honderden kilo’s voer per zeug. Daar kun je wel gras voor verbouwen’, zegt de varkenshouder.

John Reimert weidt de dragende zeugen.

Foto: Gerard Vrakking

Eigen teelt voer geeft beter saldo leghennen

BERRIE KLEIN SWORMINK

Familie Bouwhuis voert mais, tarwe en koolzaad van eigen teelt aan de leghennen. Dat gaat prima. De veehouder verwacht in de toekomst mogelijkheden voor een vierde gewas.

Donderdag zaaien Johan en Erik Bouwhuis het koolzaad.

Foto: André Weima

Johan Bouwhuis (53) runt met zijn vrouw en kinderen een pluimvee- en akkerbouwbedrijf in Witteveen. De 150 hectare akkerbouw wordt volledig benut voor voer voor de in totaal 73.000 kippen, waarvan 27.000 vrije-uitloopkippen en

46.000 scharrelkippen.

Bouwhuis verbouwt mais, tarwe en koolzaad. Dit zijn drie matig renderende gewassen. Ze worden winstgevend door de oogst te gebruiken als voer voor de kippen. In de loop der jaren schakelde Bouwhuis geleidelijk over op het gebruik van eigen teelt als onderdeel van het kippenvoer.

Het begon met tarwe. Later kwam daar mais bij. De afgelopen jaren oriënteerde Bouwhuis zich op een derde gewas. ‘We hebben met name behoefte aan extra eiwit. Soja, veldbonen en lupinen zijn interessant, maar de teelt van die gewassen staat in Nederland wat ons betreft nog te veel in de kinderschoenen’, vertelt hij.

Een alternatief vond Bouwhuis in de teelt van koolzaad. Koolzaadschroot is een bekende grondstof in legpluimveevoer. Naast het eiwitrijke schroot bevat koolzaad ook plantaardige oliën en vetten. ‘Die oliën en vetten zijn ook prima te

gebruiken in kippenvoer’, laat Bouwhuis weten.

Voedertechisch gezien is koolzaad slechts beperkt toe te voegen aan het voer voor het legpluimvee. Bouwhuis gaat uit van een aandeel van maximaal 4 procent. ‘Dat is per jaar 120 ton voor ons bedrijf’, zegt hij.

Voor een toekomstig vierde gewas heeft Bouwhuis de grootste verwachtingen van lupinen. Dit gewas vertoont qua samenstelling veel overeenkomsten met soja en dat maakt het een geschikte grondstof voor pluimveevoer.

Sneller schakelen

Een voordeel van eigen grondstoffen voeren naast kernvoer, is dat de samenstelling snel kan worden aangepast als dat nodig is. Johan Bouwhuis noemt als voorbeeld: bij warm weer het aandeel tarwe iets terugdraaien. ‘Bovendien kun je een meer constante samenstelling aanbieden.’

‘Veldboon kan concurrentie met tarwe aan’

BERRIE KLEIN SWORMINK

Sinds een paar jaar verwerkt vleeskuikenhouder Pieter van der Burg veldbonen van eigen teelt in het voer voor zijn zeventigduizend langzamer groeiende Goed Nest-vleeskuikens.

Met de teelt van tarwe voor de eigen vleeskuikens heeft Van der Burg al langer ervaring.

‘Dat past prima. Zowel technisch als bedrijfseconomisch. Mede daarom stond ik wel open voor nog een gewas dat ik kan gebruiken bij de vleeskuikens. Naast

Maximaal 10 procent

Pieter van der Burg voert vleeskuikens alleen veldbonen in de laatste drie weken. Dan is het maag-darmstelsel voldoende ontwikkeld om de grof gemalen bonen goed te kunnen verteren. Veldbonen maken dan maximaal 10 procent uit van het rantsoen dat daarnaast 50 procent tarwe en 40 procent kernvoer bevat.

graan zou een eiwitbron goed passen’, zegt hij.

Via via kwam Van der Burg op het spoor van veldbonen. Inmiddels teelt hij die nu voor het vierde jaar. Hij streeft naar ongeveer 10 hectare. ‘Deze teelt past heel mooi als derde gewas in mijn bouwplan dat daarnaast uit wintertarwe en suikerbieten bestaat.’ Hij heeft 80 hectare aan akkers.

Van der Burg teelt de veldbonen tussen twee tarweteelten in. Deze bonen leggen als vlinderbloemige stikstof vast. Naar schatting blijft er na de oogst gemiddeld 75 kilo stikstof in de bodem achter. ‘De tarwe die ik op de veldbonenpercelen teel doet het steevast goed.’

Net als bij tarwe heeft de veehouder bij bonen de keuze tussen winterveld- en zomerveldbonen. De eerste hebben zijn voorkeur. ‘In het voorjaar zit het veld eerder dicht. Dat is gunstig voor onkruidbestrijding en het laag houden van de ziektedruk. Gemiddeld kun je winterveld-

bonen ongeveer twee weken eerder oogsten.’

De opbrengst van veldbonen is erg afhankelijk van het groeiseizoen en loopt uiteen van 4,5 tot meer dan 8 ton per hectare. Oogst Van der Burg gemiddeld 6,5

ton per hectare, dan is het saldo vergelijkbaar met wintertarwe waarvan hij gemiddeld 10 ton per hectare oogst.

‘Veldbonen zie ik als een lowbudgetteelt. Bemesten hoeft niet en de spuitmogelijkheden zijn beperkt’, vertelt hij.

Pieter van der Burg teelt gemiddeld 10 hectare veldbonen.

Foto: Niels van der Boom